BRANCHE 2014 KINDERBOERDERIJEN

Vereniging Samenwerkende KinderBoerderijen Nederland

Foto: kinderboerderij de Schouw, Zutphen

Nergens in Europa zijn zoveel kinderboerderijen en dierenweides als in Nederland. In dit document wordt deze branche in beeld gebracht. Kinderboerderijen en dierenweides zijn publieke locaties waar mens en dier elkaar kunnen ontmoeten. Kenmerkend zijn de landbouwhuisdieren en de laagdrempeligheid: iedereen is er welkom. Maar ook de enorme, onderlinge diversiteit, want geen enkele kinderboerderij of dierenweide is hetzelfde.

Versie augustus 2014

Kinderboerderijen in Nederland 2014

Wat is een kinderboerderij of dierenweide? 2
Wat is de maatschappelijk functie? 3
Hoeveel kinderboerderijen en dierenweides zijn er? 5
Wie beheert de kinderboerderij? 6
Wanneer werden ze opgericht? 7
Hoe is de boerderij gelegen? 7
Hoe groot is het terrein? 7
Hoe is de digitale vindbaarheid? 8
Wat kost het eigenlijk? 8
Wat is er allemaal? 8
Wie bezoekt de kinderboerderij? 9
Hoeveel bezoekers komen er? 9
Waarom naar de kinderboerderij? 9
Welke dieren worden gehouden? 10
Wie is er actief op de kinderboerderij? 11

Wat is een kinderboerderij of dierenweide?

Een kinderboerderij is een boerderij die openbaar toegankelijk is voor het publiek. Op de kinderboerderij worden verschillende boerderijdieren in lage aantallen gehouden. De meestgehouden dieren zijn paarden, ezels, koeien, varkens, schapen, geiten, kippen en ander pluimvee, konijnen, cavia's en kleine knaagdieren. De kinderboerderij is erop ingericht om bezoekers kennis te laten maken met deze dieren. De maatschappelijke functie is van kinderboerderijen is recreatie, educatie, sociaal en therapeutisch. Het verschil tussen een kinderboerderij en een dierenweide is vaak subjectief: locaties bepalen zelf of ze zich dierenweide of kinderboerderij noemen. Wij maken onderscheid met de toegankelijkheid: locaties die niet toegankelijk zijn voor het (grote) publiek of beperkte openingstijden hebben, zijn dierenweides.

Kinderboerderijen en dierenweides bevinden zich meestal in grote en middelgrote steden. Ze zijn doorgaans opgericht als lokaal initiatief vanaf de jaren vijftig toen Nederland steeds verder verstedelijkte. Met als doel om kinderen en volwassen in contact te kunnen blijven brengen met de boerderijdieren en te leren waar ons voedsel vandaan komt. Door deze ontstaansgeschiedenis zijn de boerderijen zeer divers. De kinderboerderij wordt vaak beheerd door de gemeente, een stichting/vereniging of een zorginstelling. Maar ook andere vormen zijn mogelijk. Op veel kinderboerderijen is betaald personeel aanwezig en op vrijwel alle locaties wordt gewerkt met vrijwilligers en stagiairs. Ook dagbesteding (zorg) is gebruikelijk.

Een alles omvattende term voor kinderboerderijen en dierenweides is '**publieksboerderij**'. Deze term omvat zowel kinderboerderij als dierenweide, maar ook andere bedrijven waar publiek en (landbouw)huisdieren samen komen. Met een publieksboerderij wordt bedoeld: '*een locatie die opengesteld is voor publiek met het oogmerk om direct contact tussen publiek en (landbouw)huisdieren te faciliteren.*'

Foto: kinderboerderij Parkhoeve-Noord, Breda

Wat is de maatschappelijk functie?

Een kinderboerderij is een unieke locatie waar bezoekers van alle leeftijden nog écht in contact kunnen komen met dieren. Daar kunnen ze een koe aaien en ontdekken hoe een varken ruikt. De kinderboerderij is er speciaal op ingericht om kinderen en volwassenen kennis te kunnen maken met de boerderijdieren. Maar dat is niet de enige functie van de kinderboerderij.

Een kinderboerderij is in de ons steeds verder verstedelijkende maatschappij absoluut belangrijk om de bevolking in Nederland, jong en oud, autochtoon of allochtoon, in schoolverband of in de vrije tijd met elkaar in contact te brengen en tegelijkertijd zich te laten ontspannen, iets te leren en te ervaren over dier en natuur, milieu en duurzaamheid.

Maatschappelijke relevantie

De kinderboerderij heeft haar maatschappelijke relevantie meer dan aangetoond. De maatschappij maakt op vele terreinen gebruik van de kinderboerderij:

- Duizenden kinderen van de basisschool krijgen per jaar les op de locaties over het dier, de natuur, voedselproductie agrarische beroepen, milieu, duurzaamheid. Dit door te doen, kijken, luisteren, zien, ruiken, voelen en te proeven. Kortom: ze beleven het zelf!
- Vele boerderijprojecten bij tal van instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, psychiatrische klinieken en tehuizen voor jongeren. Daar staan de therapeutische functie, een zinvolle dagbesteding of werkplek voorop.
- Duizenden vrijwilligers en professionals zijn op kinderboerderijen actief.
- Honderden leerlingen van agrarische en groene scholen vinden op kinderboerderijen hun vakgerichte stages.
- In totaal ontvangen de naar kinderboerderijen en dierenweides tussen de 25 en 30 miljoen bezoeken op jaarbasis. Jong en oud: de sociale en culturele integratie vindt ontegenzeggelijk plaats. De kinderboerderij heeft daarmee een enorm belangrijke wijkfunctie.

Allemaal anders, maar toch dezelfde functie

Elke kinderboerderij of dierenweide is anders. Niet alleen in de ontstaansgeschiedenis, ook in het beheer, het dierenbestand, de functie, het terrein en voorzieningen.

Wel kent elke kinderboerderij en dierenweide een aantal belangrijke maatschappelijke functies: recreatie, educatie, sociaal en therapeutisch. Ook het contact tussen (landbouw)huisdier en mens verbindt alle boerderijen.

Als belangrijkste maatschappelijke functie wordt door de kinderboerderijen recreatie (88%) en educatie (76%) genoemd, gevolgd door de wijkfunctie. De boerderij is daarnaast ook een leer- en werkplek. Bijna de helft, 48%, is een erkend leerbedrijf van Aequor. Een belangrijke leerplek voor studenten en scholieren dus. Ook geeft 41% aan dat ze een werkplek zijn voor dagbesteding of op therapeutische basis (bijvoorbeeld reintegratie bij herstel na een burn-out).

Foto: bij Speelpark de Splinter in Eindhoven wordt door een in het kader van 'maatschappelijk betrokken ondernemen' door werknemers van een bedrijf geklust. Goed voor de teambuilding én voor de kinderboerderij!

Maatschappelijke ontwikkelingen

Om de kinderboerderij voor iedereen toegankelijk te houden, wordt op 98% van de kinderboerderijen geen entree gevraagd. Tegelijkertijd moet er wel veel werk verzet worden: de verzorging van de dieren, onderhoud van het terrein, uitvoeren van educatie/lessen, begeleiding van cliënten, bijhouden van administratie etc. Ook kampen de kinderboerderijen met bezuinigingen. Dit resulteert op veel locaties -in mindere of meerdere mate- in structureel gebrek aan mankracht (ook vrijwilligers) en financiële middelen.

Aan de andere kant trekt de kinderboerderij gemiddeld zo'n 56.000 bezoekers per jaar, is vaak gelegen in de wijk en heeft een (zeer) positief imago. Door nieuwe samenwerkingen en functies aan te gaan, kan de kinderboerderij haar maatschappelijke positie verder vergroten. Veel locaties zijn dan ook op zoek naar nieuwe functies en faciliteiten, zoals buitenschoolse opvang, kinderopvang, zorg, (vakantie)opvang voor dieren, buurthuis, horeca, klusdagen etc. Hiervoor wordt samenwerking gezocht met andere partijen en/of de gemeente.

Keurmerk voor kinderboerderijen

Het is belangrijk dat de kinderboerderij niet alleen leuk en leerzaam is, maar ook veilig en verantwoord. Om dat te kunnen waarborgen, is met het Keurmerk Kinderboerderijen in 2006 een stap gezet naar de professionalisering van kinderboerderijen.

Een groot deel van de bezoekers behoort namelijk tot de zogeheten 'risicogroepen'. Dat zijn de jonge kinderen, oudere mensen, zwangere vrouwen en mensen met een verminderde weerstand. Die groep is vatbaarder voor bepaalde ziektes en de gevolgen bij besmetting kunnen erger zijn. Maar ook voor het personeel en de dieren moet het veilig zijn.

Deze professionalisering heeft als doel om de kwaliteit van kinderboerderijen te verhogen om de continuïteit van kinderboerderijen te kunnen waarborgen. Ondanks de bedrijfsmatige aanpak van een keurmerk en daarmee de professionalisering van de branche, moet wel de gemoedelijke, recreatieve sfeer die de kinderboerderij uitstraalt blijven bestaan. In het Keurmerk is wet- en regelgeving te vinden waar de kinderboerderij aan moet voldoen. Zoals de Arbowet voor het personeel en Wet Dieren. Daarnaast zijn er een aantal criteria opgenomen op het gebied van hygiëne en dierenwelzijn. Bijvoorbeeld dat bezoekers niet in de mesthoop kunnen, nieuwe en zieke dieren in quarantaine geplaatst worden en dieren op de juiste manier gehouden worden. Het Keurmerk Kinderboerderijen wordt beheerd door de vSKBN.

Er zijn momenteel 44 kinderboerderijen met een geldig Keurmerk Kinderboerderijen. Op de website van de vSKBN staat vermeld welke kinderboerderijen dat zijn.

Duurzaamheid

Er is steeds meer aandacht voor duurzaamheid op kinderboerderijen. Met het project 'Alle kinderboerderijen duurzaam!' werkt de projectgroep aan de ondersteuning in het verduurzamen van kinderboerderijen.

Aan duurzaamheid kan op elk niveau aandacht besteed worden, passend bij de faciliteiten en mogelijkheden van de locatie. Denk aan:

- Inzamelen van papier, frituurvet of kleding.
- Deelname aan Wecycle (inzamelen kleine apparaten).
- Educatie/lessen over duurzaamheid.
- Zonnepanelen aanleggen of water opvangen.

Meer weten? www.allekinderboerderijenduurzaam.nl

Foto: een groen dak als voorbeeld van verduurzamen voor de bezoekers.

Foto: kinderboerderij de Bokkesprong in Rotterdam heeft het keurmerk kinderboerderijen.

Hoeveel kinderboerderijen en dierenweides zijn er?

Naar schatting zijn er rond de 550 tot 600 kinderboerderijen en dierenweides in Nederland. Hiervan is ongeveer 70% een kinderboerderij en 30% een dieren- of hertenweide. Het verschil tussen een kinderboerderij en dierenweide is de toegankelijkheid. Een kinderboerderij heeft ruime openingstijden en vaak een belangrijke recreatieve, sociale en educatieve functie. Een dierenweide is niet of beperkt toegankelijk voor het publiek. Dit zijn vaak dieren- of hertenweides gelegen in een wijk of zorginstelling. Het publiek kan hier omheen lopen.

Publieksboerderij

De term 'publieksboerderij' omvat de kinderboerderijen en dierenweides, maar ook andere bedrijven met een publieke functie waar (landbouwhuis)dieren worden gehouden. Denk hierbij aan zorgboerderijen, agrarische kinderopvang of dierenweides op campings waar publiek welkom is. Hierbij is het doel om mens en dier met elkaar in contact te brengen. In dit document hebben we het over 'publieksboerderijen', waarbij de nadruk ligt op de kinderboerderijen en dierenweides.

Geen precieze aantallen

Er zijn geen exacte getallen van het aantal kinderboerderijen en dierenweides in Nederland. Niet alleen landelijk, maar ook gemeentelijk is niet altijd bekend welke publieksboerderijen in de gemeente aanwezig zijn. Een belangrijke reden hiervoor is dat iedereen een kinderboerderij of dierenweide kan starten, zonder dit te melden.

Wel moet er uiteraard voldaan worden aan wet- en regelgeving die geldt door het houden van (landbouw) huisdieren, werken met personeel/vrijwilligers en het ontvangen van publiek. Bij de vSKBN zijn 530 Nederlandse publieksboerderijen bekend.

Meer kinderboerderijen in drukbevolkte gebieden

Op het kaartje is de verdeling van deze publieksboerderijen in Nederland te zien per provincie. De meeste boerderijen zijn te vinden in Zuid-Holland en Noord-Holland. Dit zijn de meest dichtbevolkte gebieden van Nederland, waarbij de bevolking meer geconcentreerd in de steden woont en daardoor minder in contact komt met landbouwhuisdieren. Er is meer behoefte aan contactmogelijkheden met dieren, zoals op de kinderboerderij of dierenweide.

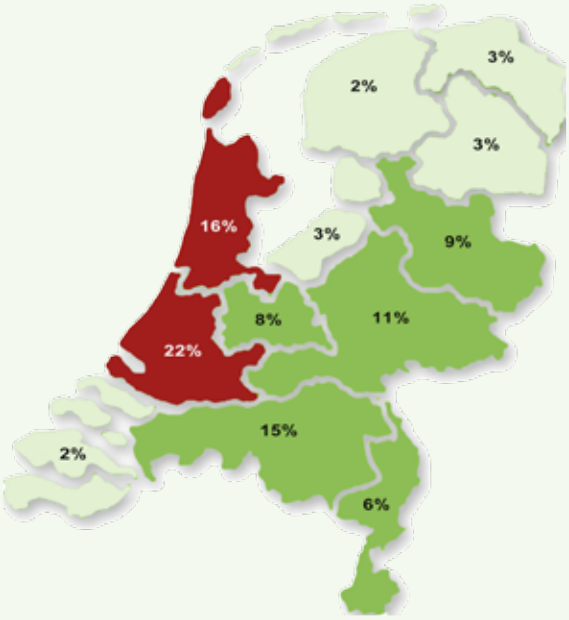

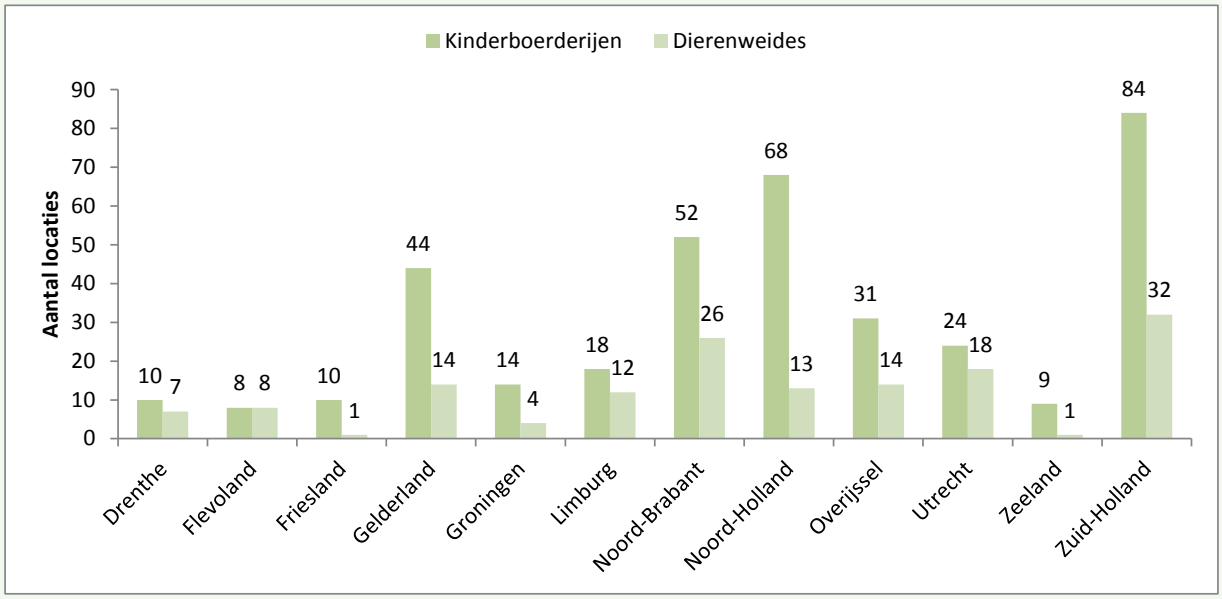

Wie beheert de kinderboerderij?

Weinig sectoren zijn zo divers als de publieksboerderijen. Elke kinderboerderij, dierenweide of zorginstelling heeft haar eigen ontstaansgeschiedenis. Dit resulteert erin dat er niet alleen een enorme diversiteit is onder kinderboerderijen, maar ook in de wijze van het beheer. Sommige boerderijen worden beheerd door stichtingen op de grond van de gemeente. Andere hebben het personeel in dienst van een zorginstellingen worden beheerd door een vereniging. Weer anderen werken met onderwijs- en welzijnsorganisaties samen.

Om het overzichtelijk te houden, is in onderstaand schema de 'hoofdbeheerder' opgenomen. Bijna 50% van de boerderijen is een stichting of vereniging.

Beheersvorm	2014	
Stichting	217	41%
Vereniging	30	6%
Gemeentelijk	92	17%
Zorginstelling/-boerderij	119	23%
Onderwijsinstelling	5	1%
Recreatie-instelling of park	56	11%
Overig (bijv. particulier)	11	2%
Totaal	530	100%

Afhankelijk van het gemeentelijk beleid krijgt een boerderij vaak subsidie van de gemeente. Deze subsidie varieert: sommige boerderijen krijgen € 500,- per jaar, anderen € 100.000 of meer. Dit verschil heeft onder andere te maken met het in dienst hebben van personeel, afspraken over onderhoud, aanwezigheid van gebouwen, grootte van het terrein, de educatieve functie, het dierbestand etc.

Tendens

Als gevolg van de bezuinigingen lijkt er een lichte verschuiving te zijn van gemeentelijke boerderijen naar een andere rechtsvorm. In praktijk zagen we in zowel 2013 en 2014 dat enkele gemeentes in overleg zijn gegaan met de kinderboerderij om deze te verzelfstandigen. Dit is een nog lopend proces. In deze gemeentes wordt het beheer in een andere vorm gegoten of de subsidie afgebouwd om de kinderboerderij de tijd te geven 'op eigen benen' te gaan staan en activiteiten te ontplooien.

Foto: speelboerderij Elsenhove in Amstelveen is onderdeel van de gemeente.

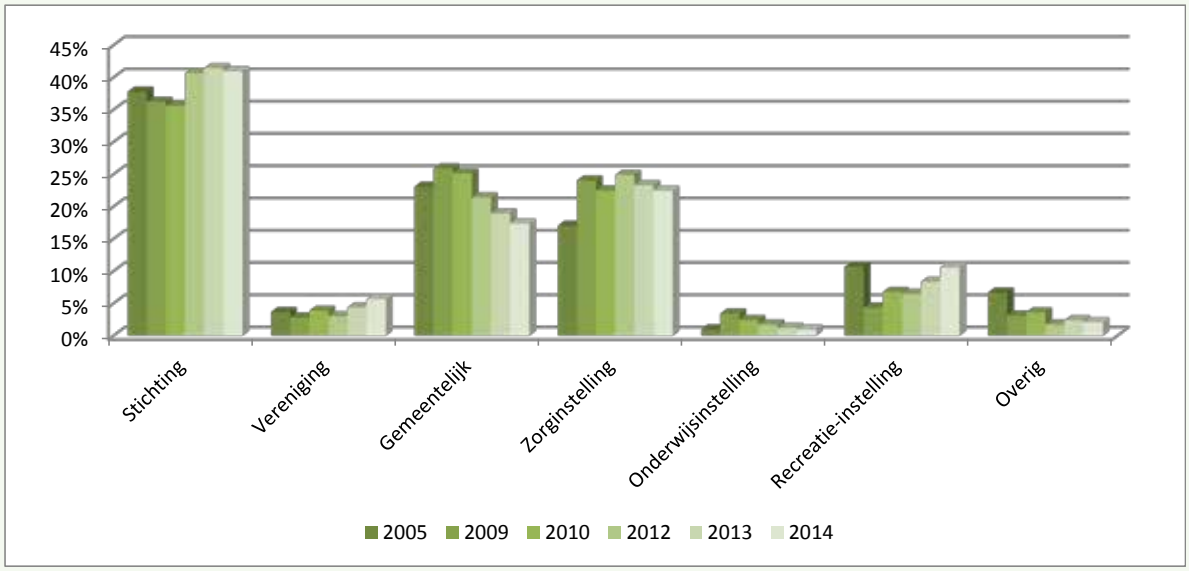

Foto: ezel rijden op kinderboerderij de Goudse Hofsteden (Gouda) in 1977

Foto: Boerderij Daalhoeve ligt midden in de woonwijk in Maastricht

Wanneer werden ze opgericht?

Het is niet precies bekend wanneer de eerste kinderboerderij opgericht werd. Artis claimt dat zij in 1939 de eerste kinderboerderij geopend hebben. Landhoeve Zwieseborg in Loozen is sinds 1859 een plaats geweest waar mensen en dieren samenleven. Dat zou weleens de eerste dierenweide kunnen zijn.

Dieren- of hertenweides ontstonden al in de 19e eeuw, vaak als onderdeel van een landgoed of horende bij een park. Deze weides zijn mogelijk de voorlopers van de kinderboerderij. In de jaren '70 nam de groei van het aantal publieksboerderijen flink toe. Die groei is inmiddels afgenomen.

Vroeger was de kinderboerderij een plek waar kinderen vooral met dieren konden knuffelen en konden spelen. Tegenwoordig heeft een boerderij veel meer functies, maar ook veel meer verantwoordelijkheden. Zo moet elke plek veilig en verantwoord zijn. Er is veel meer kennis over zoönosen (ziektes van dier op mens). Ook worden er veel wettelijke eisen gesteld aan het houden van dieren, het werken met personeel, vrijwilligers, cliënten en het ontvangen van publiek. Daarbij is in Nederland de grond duur en weinig ruimte beschikbaar. Dit alles heeft geresulteerd in de afname van de groei van het aantal publieksboerderijen. Maar er komen nog altijd kinderboerderijen en dierenweides bij.

Hoe is de boerderij gelegen?

Veel boerderijen hebben een belangrijke functie in de wijk. Een groot deel (59%) is dan ook midden in de wijk of aan de rand van de wijk te vinden. Hiermee vormen zij groene oases in de omgeving.

In 2012 werd deze vraag als volgt beantwoord:

Midden in een stad/dorp	36%
Aan de rand van een woonwijk/stad/dorp	23%
In een park	29%
Anders	10%

Hoe groot is het terrein?

De meeste boerderijen hebben beperkte ruimte. Ze zijn vaak in of bij een wijk gelegen en zijn 'ingebouwd' tussen de huizen. Sommige boerderijen liggen in of aan een park. De kleinste bekende locatie is 0,1 hectare (Dierenweide Harderwijk), de grootste is 40,1 hectare (Natuurcentrum West-Presikhaaf in Arnhem). Zonder die uitschieter is de gemiddelde grootte van de boerderijen 2,6 hectare. Kinderboerderijen zijn over het algemeen groter dan dierenweides.

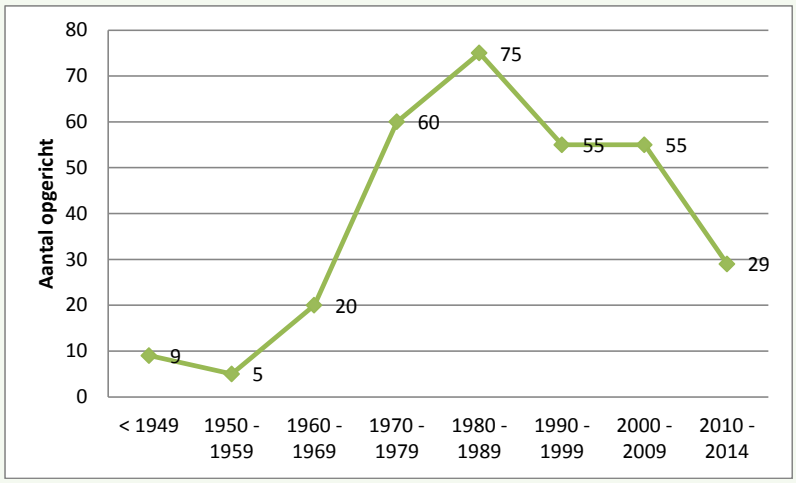

In deze grafiek is te zien hoeveel kinderboerderijen en dierenweides per decenium werden opgericht.

Hoe is de digitale vindbaarheid?

Van de 530 locaties hebben er 505 een website of informatieve pagina op internet: dat is 95%. In 2010 was dit 84%. Daarnaast zijn er 267 boerderijen actief op Facebook (50,3%). Een jaar eerder was dat 20%. Ook maken 94 locaties gebruik van Twitter (18%). In 2013 was dat 11%.

Het is duidelijk dat er steeds meer gebruik gemaakt wordt van social media om nieuwsberichten en foto's te posten. Omdat veel (jonge) medewerkers en vrijwilligers bekend zijn met Facebook en Twitter en een smartphone hebben, is het ook makkelijk om daarmee actief aan de slag te gaan en snel foto's of berichten te plaatsen.

Wat kost het eigenlijk?

De laagdrempeligheid met de gratis toegang is een belangrijk kenmerk van de kinderboerderij. Zo is de kinderboerderij een belangrijke, lokale voorziening waar iedereen welkom is.

Van de 42 publieksboerderijen die entree vragen, vallen er 32 onder de recreatieinstellingen met een commerciële functie. Denk hierbij aan een dierentuin of een attractiepark met daarbij een kinderboerderij. De kinderboerderij of dierenweide is niet de hoofdactiviteit.

Slechts 2% van de publieksboerderijen waarbij de kinderboerderij de hoofdactiviteit is, vraagt entree. Daarbij gaat het om lage bedragen van 50 cent tot enkele euro's. Op die locaties zijn wel vaak extra voorzieningen aanwezig, zoals een speeltuin(vereniging), maisdoolhof of andere attracties. Veel kinderboerderijen vragen wel om (vrijwillige) donateurs, sponsoring of een kleine gift in het spaarvarken.

Wat is er allemaal?

Op de kinderboerderij is vaak van alles te doen. Het is een plek waar veel meer gebeurt dan alleen het knuffelen met de dieren. Veel kinderboerderijen organiseren activiteiten en bieden faciliteiten. Bij dierenweides wordt er meestal minder gedaan vanwege de beperkte openingstijden en afwezigheid van de benodigde faciliteiten.

Hieronder is te zien welke faciliteiten er op kinderboerderijen en dierenweides te vinden zijn.

	Kinderboerderij	Dierenweide
Organiseren van activiteiten	89%	78%
Speeltuin	65%	37%
Lessen voor scholen	49%	28%
Horeca aanwezig	44%	18%
Kinderfeestje mogelijk	41%	17%
Educatieve tuin	27%	15%
Educatieve ruimte	27%	2%
NME op/bij het terrein	26%	7%
Verhuur van ruimtes	25%	10%
Buitenschoolse opvang	11%	5%
Dier-o-theek /uitleen	4%	7%
Kinderopvang	3%	3%

Activiteiten op kinderboerderijen worden vaak erg goed bezocht. Soms trekt een evenement meer dan 1.000 bezoekers per dag. Foto: paardenshow bij kinderboerderij de Goudse Hofsteden, Gouda.

Wie bezoekt de kinderboerderij?

Op twee kinderboerderijen (kinderboerderij de Goudse Hofsteden in Gouda en Boerderij Wolfslaar in Breda) werd in 2013 een uitgebreid tevredenheidsonderzoek onder ruim 1500 bezoekers uitgevoerd. Dit onderzoek richt zich alleen op de 'losse' bezoekers en niet op scholen of groepen.

Aan de hand hiervan is het volgende profiel opgesteld: *De gemiddelde bezoeker is vrouwelijk, tussen de 33 en 39 jaar oud, heeft twee kinderen in de leeftijd van 1 tot 5 jaar en woont in de buurt. Ze is een reguliere bezoeker die gemiddeld elke maand de kinderboerderij bezoekt. Bij haar bezoek blijft ze tussen de 1 tot 2 uur.*

Vrijwel altijd komen bezoekers met kinderen naar de kinderboerderij (94 tot 97%). Meestal zijn dit eigen kinderen of kleinkinderen. Soms worden vriendjes of oppaskinderen meegenomen.

Hieronder is de leeftijdverdeling te vinden van de bezoekende kinderen op de twee kinderboerderijen. Vanaf 3 a 4 jaar neemt het aantal kinderen per leeftijdsgroep af. In Breda is 80,7% van de bezoekende kinderen tussen de 0 en 5 jaar. In Gouda is 79% van de bezoekende kinderen tussen de 0 en 6 jaar.

Leeftijdsverdeling kinderen bezoekers-onderzoek Breda, 2013

Leeftijdsverdeling kinderen bezoekers-onderzoek Gouda, 2013

Op de vraag wat de leeftijd is van de doelgroep, antwoorden 55 kinderboerderijen het volgende (2012):

Er is geen specifieke doelgroep	58%
0-6 jaar	43%
6-12 jaar	40%
12-20 jaar	10%
20-40 jaar	25%
40-65 jaar	21%
65+	27%

Hoeveel bezoekers komen er?

Het aantal bezoeken aan publieksboerderijen op jaarbasis wordt niet door alle locaties bijgehouden. Sommige boerderijen maken een schatting, anderen hebben een bezoekersteller.

Op basis van de beschikbare getallen is het aantal bezoeken per boerderij gemiddeld 56.135 per jaar, variërend van 4.000 tot 175.000 bezoekers. Voor alle 530 publieksboerderijen ligt het bezoekersaantal dan op 29,3 miljoen per jaar. Omdat van slechts van een kwart van de boerderijen de (geschatte) bezoekersaantallen bekend zijn, spreken we veiligheidshalve over 25 tot 30 miljoen bezoeken per jaar.

Waarom naar de kinderboerderij?

Bij de bezoekersenquêtes is aan bezoekers gevraagd naar de reden(en) waarom ze de kinderboerderij bezoeken.

De top 3 redenen voor het bezoek bestaan uit:

- het contact met de dieren
- fijne buitenactiviteit
- de speeltuin

Andere redenen die genoemd werden, waren: lekker in de buurt, geen entree, kinderen wilden erheen.

Foto: lekker buiten spelen op de kinderboerderij. Kinderboerderij 't Woelige Nest, Driebergen

Welke dieren worden gehouden?

Kinderboerderijen staan natuurlijk bekend om het houden van de landhouwhuisdieren. Met die dieren kunnen ze aan de bezoekers laten zien waar ons voedsel vandaan komt. De meeste dieren worden in kleine aantallen gehouden. Hieronder een overzicht van de dieren die gehouden worden.

	2005	2013	2014
Paarden	72%	56%	55%
Ezels	*zie paard*	44%	43%
Koeien	42%	41%	37%
Varkens	69%	63%	60%
Schapen	93%	89%	88%
Geiten	98%	97%	97%
Herten	n.b.	17%	19%
Lama/alpaca	n.b.	8%	11%
Konijnen	96%	88%	86%
Cavia's en knaagdieren	*zie konijn*	73%	70%
Kippen en pluimvee	*zie konijn*	93%	95%
Siervogels/papegaaien	n.b.	n.b.	17%
Watervogels	n.b.	55%	57%
Andere dieren	n.b.	24%	18%

Foto's: boerderijdieren in 2014 van meest naar minst gehouden (v.l.n.r./v.b.n.b.)

Dieren op dierenweide of kinderboerderij

Als er onderscheid gemaakt wordt tussen de dieren op de kinderboerderijen en in dierenweides, dan valt op dat het grote vee met name op kinderboerderijen gehouden wordt. Op dierenweides worden vaker geiten, schapen, herten en kippen gehouden.

	Kinderboerderij	Dierenweide
Paard/pony	65%	27%
Ezels	50%	21%
Koeien	48%	6%
Varkens	71%	27%
Schapen	91%	78%
Geiten	99%	90%
Herten	16%	27%
Lama/alpaca	13%	4%
Konijnen	94%	64%
Cavia's en knaagdieren	87%	24%
Kippen en pluimvee	97%	90%
Siervogels/papegaaien	18%	15%
Watervogels	62%	44%
Andere dieren	21%	9%

Andere dieren die gehouden worden (in volgorde van voorkomen), zijn:

- Zoogdieren: wallaby's, chinchilla's, degoe's, fretten, katten, honden, eekhoorns en egels. Op enkele locaties worden de volgende dieren gehouden:, muisachtigen, wasberen, stinkdieren, neusberen, stekelvarkens, nertsen en stokstaartjes.
- Vogels: duiven, nandoe's, emoe's, uilen. Op enkele locaties: raven, ooievaars en kraanvogels.
- Overige dieren: bijen, reptielen, slangen, schildpadden, vissen (aquaria), slakken, insecten en spinnen.

Verder geven kinderboerderijen aan dat:

- 88 locaties bewust zeldzame rassen houden.
- 8 locaties erkend zijn als Educatie- of Fokcentrum door Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH).
- 43 locaties nemen afstandsdieren aan.
- 58 locaties verzorgen de vakantieopvang van kleine huisdieren.
- 51 locaties houden en fokken bewust met ziektevrije dieren (CAE/CL, zwoeger, IBR, lepto).

Wie is er actief op de kinderboerderij?

Op de kinderboerderij zijn vaak enkele betaalde medewerkers in dienst. Daarnaast wordt er veel gewerkt met vrijwilligers, stagiairs en cliënten. Vanzelfsprekend zijn er meer cliënten werkzaam op boerderijen met een zorgfunctie.

Bij dierenweides zien we vaker dat er gewerkt wordt met enkel vrijwilligers (uit de buurt).

In onderstaande tabel is een overzicht te vinden van het aantal medewerkers (in loondienst/betaald), vrijwilligers en cliënten op de gemiddelde publieksboerderij.

Stages

Er zijn door Aequor 392 Nederlandse leerbedrijven in de categorie 'kinderboerderij'. Dit zijn leerbedrijven die erkend zijn door Aequor. Hier rekenen zij ook zorgboerderijen, zorginstellingen en recreatie-instellingen onder. Niet alle locaties zijn openbaar.

Bijna de helft van de publieksboerderijen (48%) is een erkend leerbedrijf. Daarmee is de kinderboerderij of dierenweide ook een belangrijke leerplek voor scholieren en studenten. Deze locaties ontvangen gemiddeld 6,9 vakgerichte stagiairs per jaar.

Beheersvorm	Aantal	Medewerkers	Per locatie	Cliënten	Per locatie	Vrijwilligers	Per locatie
Gemeentelijk	92	252 fte	2,7 fte	377	4,1	784	8,5
Stichting/verenig./part.	247	468 fte	1,9 fte	1210	4,9	5992	24,3
Zorg-/onderwijs	124	538 fte	4,3 fte	1871	15,1	1415	11,4
Overig	*67*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*
Totaal	**530**	**1258 fte**	*n.v.t.*	**3458**	*n.v.t.*	**8191**	*n.v.t.*

De beheersvorm 'overig' wordt niet meegerekend. Hier vallen ook dierentuinen en recreatieparken onder. Daar zijn in het park veel meer mensen werkzaam en dit zou een vertekend beeld geven. In dit overzicht gaat het om het aantal werkzame personen op kinderboerderijen en dierenweides.

Kennis maken met een echte koe. Mede mogelijk gemaakt dankzij alle medewerkers, vrijwilligers, cliënten en stagiairs die zich elke dag weer inzetten op de kinderboerderij. Foto: kinderboerderij Merenwijk, Leiden.

DE KINDERBOERDERIJ: BEST BIJZONDER!

Heb jij weleens een varken geroken, een koe geaaid of een geit bokkensprongen zien maken? Breng dan eens een bezoekje aan de kinderboerderij, want daar ontdek je het allemaal!

Elke kinderboerderij is anders. Op de ene kinderboerderij houden ze koeien en varkens, op de andere melken ze de geiten en maken kaas. Daarom is het ook zo leuk om ook eens een bezoekje te brengen aan een andere kinderboerderij. Je zal zien dat er zoveel te ontdekken is!

Elke kinderboerderij is speciaal ingericht om kinderen en volwassen kennis te laten maken met de boerderijdieren. Je vindt daarom alleen de leukste dieren op de kinderboerderij. Koeien, paarden, varkens, geiten, schapen, kippen, konijnen en knagers.. ze zijn er allemaal!

Wist je dat er in Nederland meer dan 500 kinderboerderijen en dierenweides zijn? Aan al die boerderijen en weides worden elk jaar tussen de 25 en 30 miljoen bezoeken gebracht!

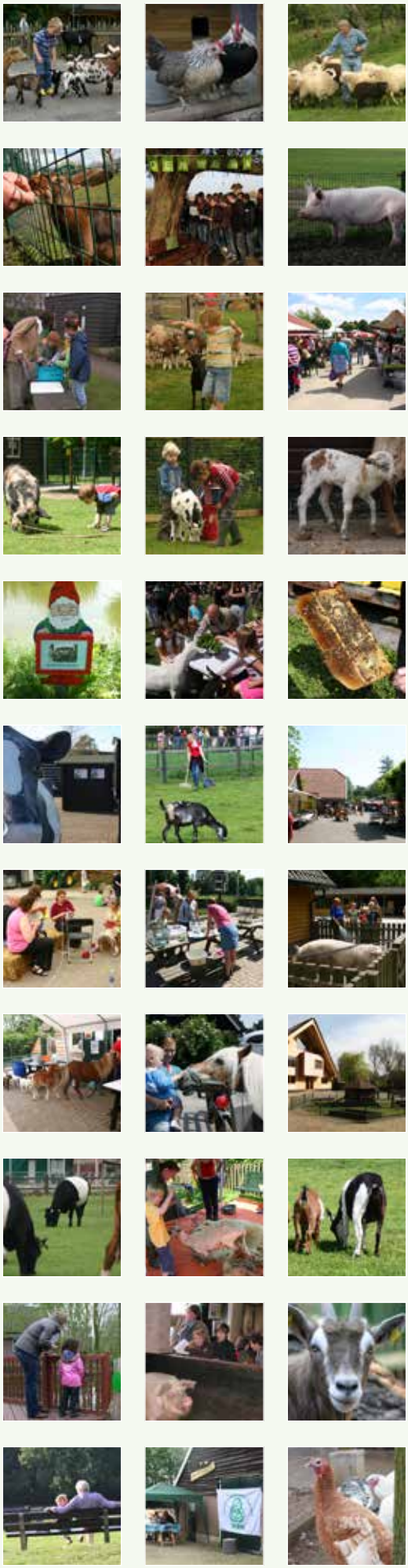

VERENIGING SAMENWERKENDE KINDERBOERDERIJEN NEDERLAND

Vereniging Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland (vSKBN) is dé brancheorganisatie voor en van de kinderboerderijen. Bij de vSKBN zijn bijna 300 publieksboerderijen (kinderboerderijen, dierenweides, zorginstellingen etc.) aangesloten. Om de kinderboerderijen te ondersteunen en professionaliseren, is er de vSKBN.

De (aangesloten) kinderboerderijen kunnen bij de vSKBN terecht voor ondersteuning en vragen over bedrijfsvoering, educatiemogelijkheden, dierenwelzijn, wet- en regelgeving, etc. Eigenlijk alles waarmee een beheerder als manager van een kinderboerderij te maken krijgt. Ook worden er bijeenkomsten, workshops en landelijke dagen georganiseerd voor medewerkers, bestuurders, vrijwilligers en andere betrokkenen van de kinderboerderijen.

Daarnaast behartigt de vSKBN de belangen van kinderboerderijen bij de overheid en bij (maatschappelijke) organisaties. Via het Vakblad Kinderboerderijen en de website wordt veel kennis aangeboden en doorgegeven. Sinds 2006 beheert de vSKBN het Keurmerk Kinderboerderijen, gericht op kwaliteitsverbetering. Ook geeft de vSKBN het kinderboerderijenpaspoort uit om de kinderboerderijen te ondersteunen.

Vereniging Samenwerkende KinderBoerderijen Nederland

Meer weten over de vSKBN of de kinderboerderij?
Ga naar **www.kinderboerderijen.nl**